

PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT
EUROPA-PARLAMENTET EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPEEN PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT
IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT PARLAMENT EUROPEJSKI
PARLAMENTO EUROPEU EURÓPSKY PARLAMENT
EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

Focus

Hiina - majandusedu, olümpiamängud ning suured probleemid

"Peking näitab maailmale pilti rahust, sõprusest ning inimkonna edust ning alustab liikumist kiiremale, kõrgemale ja kaugemale," seisab Hiinas toimuvate olümpiamängude ametlikul kodulehel. Moto kehtib ilmselgelt Hiina kohta, kes on tõusnud suuruselt neljandaks majanduseks maailmas. Samas on riigis olemas ka teine reaalsus, mille märksõnadeks on jõhkruised, inimõiguste rikkumised, keskkonnasaastatus ning ekspluateerimine.

Kahe nädala pärast algavad, 8.-24. augustini toimuvad olümpiamängud Pekingis suunavad miljonid silmapaarid riigile, mis vaid 20 aastat tagasi koges Tiananmeni massimõrva ning kus vaid 30 aastat tagasi suri riigijuht Mao. Täna on Hiina inimeste arvult maailma esinumber (1,32 miljardit elanikku), suuruselt neljas majandus maailmas ning pärast Venemaad, Kanadat ja Ameerika Ühendriike suuruselt neljas territoorium maailmas.

14. sajandil oli Hiina kaupleja maailmaareenil, liigutades mööda siiditeed Euroopasse head ja paremat. Arvestades Hiina edusamme viimase kümnendi jooksul, siis kas tegu on maailmale püssirohtu, portselani ja paberit tutvustanud riigi tagasitulekuga maailmavõimuks?

Isegi kui majanduslikud edusammud on märkimisväärsed, ei saa mööda vaadata negatiivsematest märksõnadest, mis Hiina iseloomustamisel samaväärset rolli mängivad: propaganda, ajakirjanike, blogijate ja teisitõtlejate tagakiusamine ning piinamine, suured probleemid usulise represseerimisega. Lisaks on tegu väga ebavõrdse ühiskonnaga. Keskkonnasaastatus võtab ühe suuremaid mõõtmeid. Märkimata ei saa ka Hiina võidujooksu Aafrika loodusvarade järele ja selle mõju kontinendi arengule, sealhulgas inimõigustele ja olukorrale Darfuris.

Parlamendiliikmed on Hiina kohta teinud korduvaid resolutsioone. Lugege nende hinnangust pikemalt alljärgnevast Fookusest.

Pöttering ei osale Pekingi olümpiamängude avatseremoonial

Kolmapäeval, 9. juulil 2008 toimunud istungil teatas parlamendi president Pöttering, et ta ei osale Pekingi olümpiamängude avatseremoonial, sest Hiina võimude ja dalai-laama esindajate vaheliste kõneluste tulemused ei ole olnud rahuldavad.

Paljud saadikud kritiseerisid äsja ELi eesistujaks saanud Prantsusmaa presidendi Nicolas Sarkozy plaani osaleda olümpiamängude avatseremoonial, samas märkisid teised, et sport ja poliitika peaks teineteisest eraldiseisvaks jääma.

Saadikud arutasid olukorda Hiinas ning avaldasid kahetsust, et nii palju inimesi kaotas oma elu hiljutises maavärinas. Kui ühelt poolt väljendasid parlamendiliikmed "rahulolu arengute üle ELi ja Hiina vahelistes suhetes ning tiheda koostöö üle erinevates globaalsetes küsimustes", märkisid nad teiselt poolt, et ehkki kaubandus- ja majandusvaldkonnas on tehtud edusamme, ei ole kaasnenud märkimisväärsed tulemused inimõiguste ja demokraatia küsimustes.

10. juulil vastu võetud resolutsioonis avaldavad saadikud kahetsust, et kuigi suhetes Hiinaga on olulist edu saavutatud kaubandus- ja majandusvaldkonnas, ei ole sellega kaasnenud märkimisväärsed tulemused inimõiguste ja demokraatia küsimustes. Resolutsioon mõistab hukka surmanuhtluse sagedase kasutamise Hiinas ja kutsub Hiina võime üles kehtestama moratooriumi hukkamistele. Samuti kutsuvad saadikud Hiina võime üles peatama olümpiarahu pikaajalise traditsiooni nimel olümpiamängude ajaks oma patriootliku ümberkasvatamise kampaaniat, mis on alates aprilli algusest muutunud üha intensiivsemaks.

"Loodan, et dalai-laama ja Hiina võimude dialoog muutub peagi konstruktiivsemaks ja saavutab soovitud eesmärgi," ütles Pekingi olümpiamängude avatseremoonial mitte osalev president Pöttering.

Raportöör Ana Maria Gomes: "Peame Hiina kaasama"

24. aprillil kiitsid parlamendiliikmed täiskogul heaks raporti Hiina poliitikast ja selle mõjust Aafrikale. Rääkisime Portugali parlamendisaadikust raportööri Ana Maria Gomesiga (PSE) Hiina võidujooksust Aafrika loodusvarade järele ja selle mõjudest kontinendi arengule, sealhulgas inimõigustele ja olukorrale Darfuris.

Ana Maria Gomes, teie raport märgib Hiina suurenevat mõju Aafrikas. Mis seda kannustab?

"Hiinal on seadusjärgsed huvid oma arengu suhtes ja nad soovivad kätte saada toormaterjali, peamiselt naftat oma energiavajaduseks. Hiina on välja uurinud, et on häid turge. Hoolimata "kohustustevabast" poliitikast on Hiinal ka poliitilisi huvisid Aafrikas.

Ka eurooplased on hakanud aru saama Aafrika tohutust potentsiaalidest. Nagu Hiina on tõestanud, ei tähenda Aafrika vaid kurbi lugusid. Minu raporti peamine eesmärk on saada parem Euroopa ja Hiina suhete tõlgendus, et selle kaudu aidata Aafrikal areneda. See ei tohiks juhtuda aafriklaste peade kohal, vaid kaasatud peaks olema ka Aafrika institutsioonid ja valitsused."

Teie raport muretsseb Hiina võimaliku negatiivse mõju suhtes korruptsioonile, töötajate õigustele ja keskkonnastandarditele Aafrikas. Mida saaks ja peaks EL ja EP selle suhtes tegema?

"Hiina võidujooksul loodusvarade järele on negatiivsed tagajärjed, mitte ainult konfliktipiirkondades nagu Darfur. Hiinal on probleeme hea valitsemisega, inimõiguste austamise, töötajate õiguste ja korruptsiooniga ja seda kõike võib ta Aafrika riikidesse eksportida.

Me ei saa Hiinat hooletusse jätta, me ei saa Hiinat eirata, me peame Hiina kaasama. EP tahab näidata, mis oleks selle suhte parameetrid, milleks võiksid olla millenniumi arengueesmärgid. Me peame survestama Hiinat vastu võtma arengukriteeriumid, sellised, mis meil on Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioonis. Hiina on suur võim, julgeolekunõukogu alaline liige ja seetõttu on tal Aafrikas ja mujal maailmas kohustused.

Kõigel, mida Hiina Aafrikas teeb, on suured mõjud - head ja halvad. Aga eurooplased ei saa lihtsalt Hiinale jutlust pidada, kui meil endal on kohutavad puudujäägid seoses Aafrikaga."

EP andis 2007. aasta Sahharovi auhinna Salih Mahmoud Osmanile tema töö eest inimõiguste kaitsmisel Sudaanis. Osman rõhutas Hiina mõju oma riigis. Kas see auhind võiks veenda Hiinat ümber mõtlema oma "kohustustevaba" lähenemise suhtes, kui investeeritakse Sudaani või Aafrikasse üldiselt?

"Selle auhinna andmine on oluline ja selle mõjusid on juba tunda. Just enne auhinna seremooniat oli Salih Mahmoud Osman Lissabonis ELi-Aafrika tippkohtumisel. Ta tõi välja olulisi asju ja see ei puudutanud vaid tema kodumaad Sudaani ja Hiina rolli seal, vaid võitlust vabaduse eest ja rõhumise vastasust Aafrika rahvaste suhtes üldisemalt."

EL survestab olümpiamänge korraldavat Hiinat

Pool aastat enne Pekingis toimuvaid 2008. aasta suveolümpiamänge soovib Euroopa Liit Hiinat inimõiguste küsimuses senisest rohkem survestada. Novembrikuus toimus Euroopa Parlamendis kaks avalikku seminari, millest esimesel arutati põhjalikult Hiina keerulist inimõiguste olukorda, teisel aastakümneid maailma kurvastanud Tiibeti küsimust.

Vaigistatud meedia, dissidentide rõhumine, suurenenud kontroll, Falun Gongi liikumine ja tiibetlased - need olid seminaril kõlama jäänud punktid Hiina inimõiguste olukorra kohta. 26. novembril 2007 parlamendis toimunud inimõiguste seminarilt puudus kohale kutsutud Hiina saatkonna esindaja. Inimõiguste allkomisjoni esimees Hélène Flautre pidas seda "pettumustvalmistavaks".

Inimõiguste katastroof

2007. aasta Sahharovi auhinna kandidaat, praeguseks 193ndat päeva koduarestis viibinud küberdissident Hu Jia ütles interneti teel peetud telefonivestluses, et Hiinas leiab praegu aset inimõiguste katastroof ning et miljon inimest kannatab tagakiusamise all, seda erineval moel. Hu Jia sõnul loodab lääs, et olümpiamängud toovad Hiinasse demokraatiat ja avatust, kuid tegelikult kasutavad Hiina võimud mängu vaid oma režiimi õigustamiseks.

Rahvusvahelist Olümpiakomiteed esindav ungari parlamendiliikme Pál Schmitti (EPP-ED) sõnul ei ole olümpiakomitee kohus jälgida inimõiguste olukorda Hiinas. Samas on komitee pärast rahvusvahelist kriitikalaviini otsustanud, "et on aeg poliitiliseks avalduseks".

Schmittile oponeeris fraktsioonikaaslane Edward McMillian-Scott, kelle sõnul ei lubatud kunagi apartheidi tõttu Lõuna-Aafrikal olümpiamänge korraldada. See tõestab, et saab poliitilisi otsuseid teha, ütles McMillian-Scott. Ta soovis lähenevate jõuludega mõelda neile miljonitele inimestele, kes on sunnitoelaagrites.

Allasurutud ja õigusteta Tiibet

8. novembril korraldas saadikud erinevatest fraktsioonidest Tiibetit puudutava konverentsi. Konverents, mis nägi 2008. aasta olümpiamängudes võimalust positiivseks muutuseks, kinnitas toetust Hiina valitsuse ja tiibetlaste vahelisele dialoogile.

Osalejad, kelle seas oli president Pöttering, Buddha munkasid, diplomaate, olümpiavõitjaid ja inimõiguste aktiviste, toetasid maailma riikide survet Hiina valitsusele Tiibeti küsimuses, tuletasid meelde mitme poliitvangi olemasolu ning Tiibeti budismi allasurumist. Noored Tiibeti sportlased soovivad Pekingi olümpiamängudel osaleda Tiibeti lipu all.

Kas olukord võib muutuda?

Roheliste/Euroopa Vabaliidu fraktsiooni kaasesimees Monica Frassoni sõnul peaks Euroopa unustama suhtumise, et Tiibeti küsimuses ei saa midagi ära teha. Keskendudes mõnele olulisele küsimusele ja kasutades olümpiamänge targalt ära, võib tema hinnangul midagi korda saata.

Pál Schmitti arvates ei lahenda boikoteerimine midagi, "see hävitab vaid tagasipöördumatult sportlaste karjääre".

Sel sügisel toimus kaks ELi ja Hiina tippkohtumist - esimene 17. oktoobril, keskendudes inimõiguste küsimustele, teine 27. novembril, keskendudes kaubandusele.